

Enhed
Jura og International

Sagsbehandler
Louise Skovgaard
Petersen

Koordineret med

Sagsnr.
2023 - 195

Doknr.
653393

Dato
16-01-2023

Oversigt over væsentlig lovgivning på det sociale og familieretlige område

1. Lovgivning på socialområdet	2
1.1 Lov om social service – ”serviceloven”	2
Formål og hovedindhold	2
Lovens målgruppe(r)	2
Beskrivelse af udvalgte bestemmelser	2
1.2 Lov om socialtilsyn – ”socialtilsynsloven”	5
Formål og hovedindhold	5
Lovens målgruppe(r)	5
Beskrivelse af udvalgte bestemmelser	5
1.3 Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område – ”retssikkerhedsloven”	6
Formål og hovedindhold	6
Lovens målgruppe	6
Beskrivelse af bestemmelser	6
1.4 Lov om psykologer m.v. – ”psykologloven”	7
Formål og hovedindhold	7
Lovens målgruppe	7
Beskrivelse af bestemmelser	7
1.5 Lov om forsøg med et socialt frikort	8
Formål og hovedindhold	8
Lovens målgruppe	8
Beskrivelse af udvalgte bestemmelser	8
1.6 Tolkeloven - lov om tolkning til personer med hørehandicap	9
Formål og hovedindhold	9
Lovens målgruppe	9
Beskrivelse af bestemmelser	9
2. Lovgivning på det familieretlige område	10
2.1 Kort om det familieretlige område	10
Formål og hovedindhold	10
Hovedområder	10
Udvalgte bestemmelser	11

1. Lovgivning på socialområdet

1.1 Lov om social service – ”serviceloven”

Formål og hovedindhold

Hjælp og støtte efter serviceloven har til formål at fremme den enkeltes muligheder for at udvikle sig og for at klare sig selv, eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Kommunerne skal derfor efter serviceloven tilbyde rådgivning, indsatser og handicapkompenserende støtte, herunder støtte og rådgivning, der kan forebygge sociale problemer, på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov og i samarbejde med borgeren.

Det er et krav for at modtage hjælp og støtte efter loven, at borgeren opholder sig i Danmark. Social- og boligministeren er dog bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke ydelser efter serviceloven, der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor.

Det er kommunerne, der efter serviceloven har ansvaret for

- at træffe afgørelse om hjælp og støtte til borgerne (med undtagelse af afgørelser om optagelse i tilbud efter §§ 109 og 110 (kvindekrisecentre og forsorgshjem m.v.), hvor afgørelsen træffes af tilbudslederen)
- at der er de nødvendige tilbud efter loven (forsyningsforpligtelsen)
- at finansiere ydelser og tilbud efter serviceloven (for visse udgifter er der dog adgang til statsrefusion)

Kommunerne kan indgå aftale med andre kommuner, regioner eller private leverandører og tilbud om levering af ydelser til borgerne.

Lovens målgruppe(r)

Målgrupperne for serviceloven er:

- Udsatte børn og unge.
- Børn, unge og voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Socialt udsatte voksne som hjemløse eller voksne med misbrugsproblemer og psykiske lidelser.
- Ældre.

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser

Tabel 1.

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser i serviceloven

Bestemmelse(r)	Målgruppe	Indhold
§§ 11-12 – Rådgivning og forebyggende indsatser	Udsatte børn og unge og deres familier, vordende forældre, samt forældre til børn og unge med en funktionsnedsættelse (§ 11), Voksne (§ 12)	Kommunalbestyrelsen skal tilbyde rådgivning og vejledning til: - voksne - børn, unge og forældre, herunder også vordende forældre, til løsning af vanskeligheder i familien, - børn og unge med nedsat funktionsevne eller adfærdsvanskeligheder og deres forældre. Kommunalbestyrelsen skal desuden tilbyde tidlige, forebyggende indsatser til børn, unge og deres familier samt undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
§§ 32, 32a, 36, 41-45 – Handicapkompenserende ydelser for børn og unge	Børn og unge med varigt og betydeligt nedsat funktionsevne/indgribende kroniske eller langvarige lidelser	Bestemmelserne omfatter bl.a. hjælp til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse af barnet i hjemmet, tabt arbejdsfortjeneste ved pasning af barnet i hjemmet, ledsagelse til aktiviteter uden for hjemmet, særlige dag- og klubtilbud og hjemmetræning.
§ 50 – Børnefaglig undersøgelse	Børn og unge, der kan have brug for særlig støtte	Efter bestemmelsen har kommunalbestyrelsen pligt til at igangsætte en børnefaglig undersøgelse, hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Undersøgelsen skal belyse ressourcer og problemer og kommunalbestyrelsen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, der har viden om barnets/den unges eller familiens forhold.

		<p>Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt som muligt, og så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Som led i undersøgelsen skal der gennemføres en børnesamtale. Undersøgelsen skal som udgangspunkt være afsluttet inden for 4 måneder.</p> <p>Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i så fald hvilke. Forældremyndighedsindehavers og barnet/den unges holdning til de påtænkte foranstaltninger skal være oplyst.</p>
§ 52 – Foranstaltninger for børn og unge	Udsatte børn og unge (samt børn og unge med funktionsnedsættelse)	<p>Kommunalbestyrelsen skal vælge den eller de foranstaltninger, som bedst kan løse de problemer og behov, som er afdækket gennem den børnefaglige undersøgelse. Som udgangspunkt træffes afgørelsen med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Der kan kun iværksættes foreløbig eller akut støtte uden forudgående børnefaglig undersøgelse, hvis særlige forhold taler for det.</p> <p>Kommunalbestyrelsen kan iværksætte hjælp ud fra ni typer af tilbud:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Ophold i dagtilbud, fritidshjem, uddannelsessted, m.v.2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer.4) Døgnophold for familien, f.eks. i en plejefamilie eller på en døgninstitution.5) Aflastningsordning, f.eks. i en plejefamilie eller på en døgninstitution.6) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge, eller for hele familien.7) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet.8) Formidling af praktiktilbud til den unge.9) Anden hjælp. <p>Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke er reguleret i servicelovens §§ 58 og 59.</p>
§§ 68 d-f Adoption	Udsatte børn og unge	<p>I forbindelse med en afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, hvor det må antages, at barnet eller den unge vil være anbragt i en længere årrække, skal kommunalbestyrelsen, jf. § 68 d, overveje, om hensynet til kontinuitet og stabilitet i barnets eller den unges opvækst taler for, at barnet eller den unge i stedet bliver adopteret.</p> <p>Det følger af § 68 e, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at adoption af et barn eller en ung ikke kan gennemføres med samtykke fra barnets eller den unges forældre, jf. § 7 i adoptionsloven, og kommunalbestyrelsen vurderer, at adoption vil kunne gennemføres uden samtykke fra forældrene efter § 9, stk. 2-4, i adoptionsloven, forelægger kommunalbestyrelsen sagen for børn og unge-udvalget.</p> <p>En forelæggelse for børn og unge-udvalget om adoption uden samtykke skal indeholde en indstilling, som bl.a. omfatter den børnefaglige undersøgelse, barnets eller den unges handleplan, og en redegørelse for, at betingelserne for adoption uden samtykke efter § 9, stk. 2-4, i adoptionsloven er opfyldt. På baggrund af indstillingen kan børn og unge-udvalget på et møde indstille til Ankestyrelsen, at styrelsen træffer afgørelse om, at barnet eller den unge adopteres efter § 9, stk. 2-4, i adoptionsloven (§ 68 f).</p>
§ 76 – Efterværn	Udsatte unge	<p>Kommunalbestyrelsen skal efter bestemmelsen tilbyde hjælp til unge fra 18 til 22 år, der har haft en kontaktperson eller været anbragt uden for hjemmet op til det 18. år. Efterværn skal tilbydes, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og hvis den unge er indforstået hermed. Hjælpen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse.</p> <p>For unge der har en kontaktperson, kan kontaktpersonen opretholdes. Unge, der er anbragt umiddelbart inden de fylder 18 år, kan få efterværn i form af døgnophold på et anbringelsessted, en kontaktperson, udsøgningsordning i det hidtidige anbringelsessted eller andre former for støtte.</p>
§§ 83-84 – praktisk og personlig hjælp og aflastning	Ældre, voksne med nedsat funktionsevne og udsatte voksne	Bestemmelserne omfatter hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og afløsning/aflastning til familiemedlemmer, der passer den pågældende borger i hjemmet.
§ 85 – Socialpædagogisk bistand	Voksne med betydelig funktionsnedsættelse/voksne med særlige sociale problemer	Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
§§ 95 og 96 - hjælperordninger	Voksne med varig og betydelig funktionsnedsættelse	Ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere i § 95 omfatter hjælp i form af et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til at udføre personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Ordningen kan gives til borgere med behov for mere end 20 timers personlig og praktisk hjælp om ugen. BPA-ordningen i

		<p>§ 96 omfatter hjælp i form af et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse. Ordningen kan gives til borgere med omfattende og sammensatte hjælpebehov, hvor denne særlige støtte er nødvendig. For begge ordninger er det et krav, at borgeren kan fungere som arbejdsleder for sine hjælpere (dog kan dette overlades til en nærtstående i ordningen efter § 95, stk. 3). Endvidere skal borgeren kunne fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre borgeren indgår aftale med en nærtstående eller en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed om, at arbejdsgiveransvaret overdrages til denne.</p>
§ 100 – Merudgifter ved den daglige livsførelse	Voksne under folkepensionsalderen med nedsat funktionsevne	Bestemmelsen omfatter hjælp til dækning af nødvendige merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen, og som ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre regler i serviceloven.
§ 101 – Stofmisbrugsbehandling	Udsatte voksne	Kommunalbestyrelsen skal tilbyde behandling af personer med stofmisbrug. Behandlingen skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelse til kommunen. Efter § 101 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde anonym, ambulansetofmisbrugsbehandling til personer, der ikke har andre sociale problemer.
§§ 107, 108, 108 a, 109-b, 110 – Botilbud, krisecentre og herberg	Udsatte voksne og voksne med nedsat funktionsevne	Bestemmelserne giver kommunalbestyrelsen mulighed for – og i visse tilfælde pligt til – at tilbyde borgere med betydelig funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer ophold i midlertidige (§ 107) eller længerevarende (§ 108) botilbud. § 108 a giver yderligere mulighed for at tilbyde længerevarende ophold i en boform efter § 108 til unge mhp. at understøtte, at personerne kan leve et ungdomsliv. Kommunerne skal desuden tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, der har været udsat for vold eller trusler om vold eller tilsvarende krise relateret til familieforhold (§ 109). Tilsvarende skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig (§ 110). I begge tilfælde kan boformens leder indskrive borgeren ved dennes egen henvendelse uden forudgående kommunal visitation.
§§ 112-116 – Hjælpe midler, forbrugsgoder, støtte til bil og boligindretning	Personer med nedsat funktionsevne	Bestemmelserne omfatter hjælpemidler, forbrugsgoder, handicapbil og boligindretning. Fælles for bestemmelserne er, at hjælpen skal være væsentlig i forhold til at afhjælpe følgerne af funktionsnedsættelsen.
§§ 124 c-129 a, 136 a, 136 b, 136 d og 136 f – Magtanvendelse	Voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne	Bestemmelserne indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at plejepersonale kan anvende magt og andre indgreb i borgerens selvbestemmelsesret, når en række betingelser er opfyldt. Der er bl.a. tale om anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, låsning og sikring af yderdøre og vinduer og flytning uden samtykke. Yderligere indeholder bestemmelserne hjemmel til at plejepersonalet kan anvende magt og andre indgreb i borgerens selvbestemmelsesret, når en række betingelser er opfyldt. Der er bl. a. tale om fysisk fastholdelse og afværgehjælp.
§§ 137 e-137 j – Indgreb over for anbragte domfældte	Personer med nedsat psykisk funktionsevne, som i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse er anbragt i en § 108-boform.	Bestemmelserne indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om anvendelse af særlige indgreb over for personer, som er anbragt i § 108-tilbud i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom. Dog kan lederen af en boform, eller dennes stedfortræder, træffe foreløbige afgørelse, når indgrebet findes uopsætteligt. Der er bl.a. tale om låsning af den anbragtes bolig for natten, indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon samt person-undersøgelse (sidstnævnte indgreb kun ift. personer, som er anbragt på sikret afdeling på Kofødsminde).
§§ 140-141 – Handleplaner	Udsatte børn og unge (§ 140) Udsatte Voksne og herunder personer med betydelig nedsat funktionsevne (§ 141)	Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan for støtte til børn og unge, der modtager støtte efter §§ 52 eller 76 eller 76 a. Handleplanen skal angive formål og konkrete mål med indsatsen ud fra de problemer, der er afdækket i den børnefaglige undersøgelse, samt indsatsens forventede varighed. For unge over 16 år skal handleplanen desuden omfatte mål i forhold til den unges overgang til voksenlivet, herunder i forhold til uddannelse og beskæftigelse. For voksne under folkepensionsalderen skal kommunen tilbyde en handleplan til personer med betydelig nedsat funktionsevne eller alvorlige sociale problemer, der betyder, at de kun med betydelig støtte kan bo i egen bolig. Handleplanen skal bl.a. angive formål med indsatsen og hvilken indsats, der er nødvendig. Kommunen kan tilbyde handleplaner til andre personer, hvor det vurderes hensigtsmæssigt. Handleplaner udarbejdes i samarbejde med borgeren.

Anm.: Det bemærkes, at det er besluttet, at der skal udarbejdes en *Barnets lov*, som skal udgøre en ny hovedlov for særlig støtte til børn og unge begrundet i enten social udsathed eller en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse hos barnet, den unge og/eller i familien. Barnets lov har baggrund i den politiske aftale om Børnene Først, der blev indgået i maj 2021 mellem den tidligere regering og et bredt flertal i Folketinget. Barnets lov vil komme til at bestå af dels flytning af eksisterende bestemmelser (primært fra serviceloven) og af nye bestemmelser på baggrund af den politiske aftale.

1.2 Lov om socialtilsyn – ”socialtilsynsloven”

Formål og hovedindhold

Formålet med socialtilsynsloven er ifølge lovens § 1 at bidrage til at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service og kapitel 40 i sundhedsloven. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med de tilbud m.v., der er omfattet af socialtilsynsloven.

Loven indeholder regler for, hvordan de fem kommunalt forankrede socialtilsyn skal godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbud og plejefamiliers generelle kvalitet samt økonomi, herunder hvornår socialtilsynet kan anvende sanktioner over for tilbud og plejefamilier.

Loven indeholder bl.a. også regler om registrering af tilbud og plejefamilier på Tilbudsportalen, godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, socialtilsynets whistleblowerordning, klageadgang til Ankestyrelsen samt Social- og Boligstyrelsens opgaver med at understøtte og følge socialtilsynet.

Socialtilsynsloven skal ses i sammenhæng med bekendtgørelse om socialtilsyn, hvor bl.a. specialistfunktionerne og kvalitetsmodellen samt koncept for godkendelse af plejefamilier er fastlagt.

Lovens målgruppe(r)

Målgrupperne for socialtilsynsloven er:

- De fem socialtilsyn dvs. Frederiksberg Kommune, Holbæk Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Silkeborg Kommune og Hjørring Kommune, som varetager funktionen som socialtilsyn.
- Almene plejefamilier, forstærkede plejefamilier og specialiserede plejefamilier.
- Døgntilbud.
- Stofmisbrugsbehandlingstilbud.
- Tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i serviceloven, som leveres som et samlet tilbud i andre typer af boliger end botilbud efter serviceloven (”Botilbudslignende tilbud”).
- Alkoholbehandlingssteder efter sundhedsloven.
- Foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 (§§ 1-3)	Lovens formål og socialtilsynenes ansvarsfordeling
Kapitel 2 (§§ 4-11c)	Godkendelse af og tilsyn med visse sociale og sundhedsmæssige tilbud, herunder plejefamilier
Kapitel 3 (§§ 12-18)	Tilbuddenes oplysningspligt, indhentelse af straffeattester, krav til virksomhedsform, krav til vedtægter, krav til bestyrelser og krav til budgetter og regnskaber
Kapitel 3 a (§§ 18a-18h)	Godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service
Kapitel 4 §§ 19-23)	Klageadgang, videregivelse af oplysninger, Tilbudsportalen og finansiering af socialtilsynet
Kapitel 5 (§ 24)	Socialstyrelsens opgaver vedrørende socialtilsynene

1.3 Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område – ”retssikkerhedsloven”

Formål og hovedindhold

Formålet med retssikkerhedsloven er ifølge lovens § 1 at sikre borgernes rettigheder og indflydelse, når de sociale myndigheder behandler sager, at fremhæve kommunalbestyrelsens ansvar for kommunens opgavevaretagelse på det sociale område, at fremhæve, at de sociale myndigheder har pligt til at tilrettelægge en tidlig helhedsorienteret hjælp, at forebygge at personer, der har eller kan få vanskeligheder ved at fastholde et arbejde, får behov for hjælp til forsørgelse, og at fastlægge struktur og grundlæggende principper for administration af sociale sager.

Loven indeholder regler for, hvordan kommunen og statslige myndigheder på det sociale område (Familiereetshuset og Ankestyrelsen) skal behandle sager efter lovgivningen.

Loven indeholder bl.a. reglerne om opholdskommune (handlekommune) og mellemkommunal refusion, reglerne om Ankestyrelsens organisering og klagereglerne på det sociale og det beskæftigelsesmæssige område.

Lovens målgruppe

Lovens målgruppe er særligt kommunerne og Ankestyrelsen.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 3.

Beskrivelse af bestemmelser i retssikkerhedsloven

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 (§§ 1 og 2)	Lovens formål og anvendelsesområde
Kapitel 2 (§§ 2-8)	Regler om, hvordan de sociale myndigheder skal behandle sagerne i forhold til borgerne
Kapitel 3 (§§ 9-9 d)	Regler om opholdskommune og mellemkommunal refusion
Kapitel 3 a (§§ 10-14)	Regler om oplysning af sociale sager, herunder borgerens medvirken og pligt til at oplyse om ændringer og myndigheders og andres pligt til at give oplysninger
Kapitel 4 §§ 15-33)	Regler om kommunalbestyrelsens ansvar, tilsyn og opgaver samt regler om nedsættelse af børn og unge-udvalg samt ældreråd og handicapråd
§ 43	Bestemmelse om samarbejde mellem kommuner og private
Kapitel 9 og 9 a (§§ 50-59 e)	Regler om Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg
Kapitel 10 (§§ 60-74)	Regler om behandling af klager over afgørelser truffet af kommunerne, herunder jobcentrene, og Udbetaling Danmark.

1.4 Lov om psykologer m.v. – ”psykologloven”

Formål og hovedindhold

Loven regulerer en frivillig autorisationsordning for psykologer. En autorisation medfører, at psykologen kommer under tilsyn af Psykolognævnet. Autorisation medfører tillige, at psykologen får pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed under udøvelsen af sin virksomhed og til i den forbindelse at føre ordnede optegnelser (klientjournaler).

Loven indeholder samtidig en beskyttelse af titlen som psykolog og autoriseret psykolog. Titlen som psykolog må alene anvendes, hvis den pågældende ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen. Betegnelsen autoriseret psykolog må alene anvendes, hvis den pågældende har en autorisation fra Psykolognævnet. Overtrædelse kan straffes med bøde.

Lovens målgruppe

Målgruppen for psykologloven er uddannede psykologer.

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 4.

Beskrivelse af bestemmelser i psykologloven

Bestemmelse(r)	Indhold
Kapitel 1 og 1 a (§§ 1 og 2)	Titelbeskyttelse og autorisation.
Kapitel 1 b (§§ 2 a-10)	Tilsyn og tilsynsforanstaltninger.
Kapitel 1 c (§§ 11-11 b)	Offentliggørelse af meddelte autorisationer, autorisationsændringer og andre tilsynsforanstaltninger.
Kapitel 2 (§§ 12, 14 og 16)	Pligter for autoriserede psykologer.
Kapitel 3 §§ 17-17 c)	Psykolognævnet.
Kapitel 4 og 5 (§§ 19 og 21-23)	Anerkendelse af udenlandske psykologers erhvervsmæssige kvalifikationer, psykologers tavshedspligt og straffebestemmelser.

1.5 Lov om forsøg med et socialt frikort

Formål og hovedindhold

Lov om forsøg med et socialt frikort understøtter forsøgsordningen med et socialt frikort.

Det sociale frikort giver udsatte personer med særlige sociale udfordringer mulighed for at tjene op til 20.000 kroner om året skattefrit, uden at lønindtægterne bliver fradraget i deres offentlige forsørgelsesydelse.

Ordningen med det sociale frikort er først og fremmest en social indsats, der giver socialt udsatte borgere mulighed for at arbejde på egne præmisser under fleksible vilkår i ordinære ansættelser – og på den måde være en del af arbejdsfællesskabet uden at betale skat eller få fradrag i indkomstaafhængige offentlige ydelser. Ordningen bidrager til øget livskvalitet for borgerne, og kan for nogle være en trædesten til større eller mere permanent tilknytning til arbejdsmarkedet.

Siden forsøgsperiodens start i 2019 er mere end 7.700 personer blevet visiteret til ordningen, og knap 3.500 har haft en eller flere ansættelser med brug af frikortet.

Lov om forsøg med et socialt frikort trådte i kraft 1. januar 2019, og er forlænget af flere omgange. Den seneste forlængelse ophører 1. juli 2023.

Lovens målgruppe

Målgruppen for det sociale frikort er socialt udsatte voksne, nærmere bestemt personer med særlige sociale problemer, herunder psykiske vanskeligheder, der er i målgruppen for afsnit V (voksen-kapitlet) i lov om social service.

Personer med fysisk eller kognitivt handicap er ikke i målgruppen for det sociale frikort, medmindre de samtidig har særlige sociale problemer.

Det er en forudsætning, at personerne i målgruppen er langt fra beskæftigelse og uddannelse, således at de hverken har været under uddannelse eller har haft arbejdsindkomst over 10.000 kr. inden for det seneste år. Derudover er det en forudsætning, at de opfylder opholdskravet for ret til uddannelseshjælp eller kontanthjælp i § 11 i lov om aktiv socialpolitik.

Beskrivelse af udvalgte bestemmelser

Tabel 5.	
Beskrivelse af bestemmelser i lov om forsøg med et socialt frikort	
Bestemmelse(r)	Indhold
§ 1	Formålet med loven
§ 2	Definitionen af et socialt frikort, målgruppen m.v.
§ 3	Optjening af ferie
§ 4	Indberetning af indtægt via socialt frikort til socialfrikort.dk
§§ 5-8	Ikrafttræden m.v., ændring i anden lovgivning og territorial gyldighed

1.6 Tolkeloven - lov om tolkning til personer med hørehandicap

Formål og hovedindhold

Formålet med loven er at etablere en fælles tolkeløsning på tværs af sektorer for at give mennesker med hørehandicap en enkel og smidig adgang til tolkning. Loven finder ikke anvendelse på tolkning, der er reguleret af anden lovgivning. Dvs. sektoransvarlighedsprincippet gælder på tolkeområdet. I loven defineres tolkning som assistance fra en uddannet tolk til personer med hørehandicap, for at disse kan kommunikere med andre.

Loven fastsætter den såkaldte fælles tolkeløsning og målgruppen for denne, som er døve, døvblevne, døvblinde samt svært hørehæmmede, der har et hørehandicap i en grad, der medfører, at de har behov for en tolk for at kunne kommunikere med andre.

Loven indeholder desuden hjemmel til Den Nationale Tolkemyndighed (som er en del af Socialstyrelsen), som bevilger tolkning til hørehandicappede til aktiviteter, der er nødvendige for, at personer med hørehandicap kan deltage i samfundslivet på lige fod med andre borgere (tidubegrænset) samt visse andre aktiviteter (bevillingsbegrænset). Aktiviteterne er nærmere reguleret på bekendtgørelsesniveau. Loven indeholder bemyndigelse til fastsættelse af de kvalitetsmæssige krav, der stilles til tolkeleverandører.

Endelig indeholder loven bestemmelser om Tolkerådet, som er et råd, der er nedsat til at bistå bistår tolkemyndigheden i faglige spørgsmål, herunder særlig i forhold til udviklingen af tolkeområdet.

Lovens målgruppe

Målgruppen for tolkeloven er tolke, leverandører, tolkebrugere og Tolkemyndigheden

Beskrivelse af bestemmelser

Tabel 6.	
Beskrivelse af bestemmelser i tolkeloven	
Bestemmelse(r)	Indhold
§§ 1-6	Formål, målgruppe, definitioner mv.
§ 7	Statslig tolkemyndighed
§§ 8-14	Tolkeløsning, timebank, afgørelser, leverandører
§ 15	Tolkerådet
§§ 16-20 17-17 c)	Klageadgang mv.

2. Lovgivning på det familieretlige område

2.1 Kort om det familieretlige område

Formål og hovedindhold

Familieretten regulerer rammerne for familier i bred forstand. Alle borgere kommer i kontakt med familieretten i et livsforløb, og målgruppen for de familieretlige regler er bred og forskelligartet. Allerede ved et barns fødsel skal der ske en registrering af det juridiske forældreskab til barnet (moderskab, fader- og medmoderskab) med de deraf afledte rettigheder og pligter, og barnet skal have et navn. Familiedannelse kan også ske gennem adoption, hvilket ligeledes hører ind under familieretten, der regulerer både nationale og internationale adoptioner, herunder også adoption uden samtykke. Endelig sker der familiedannelse gennem både altruistiske og kommercielle surrogataftaler (anvendelse af en rugemor).

Senere i livet kan der også opstå behov for en aktiv myndighedsinvolvering i forhold til familieretlige spørgsmål. Det er bl.a. tilfældet, når et par ønsker at indgå ægteskab, eller hvis et par med børn ønsker at gå fra hinanden/blive skilt og f.eks. får behov for en afgørelse om forældremyndighed eller samvær. Kontakten til børnene reguleres gennem reglerne i forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

Familieretten er kendetegnet ved at omfatte privatretlige forhold, herunder tvister mellem private parter og fastlæggelse af civilretlig status. Der er tale om et område, der favner mange forskellige familier med forskellige problemstillinger og forskellige grader af udsathed. Systemet skal således tilpasse sig familiernes behov og give mulighed for samlede løsninger af familiens uenigheder og udfordringer, hvor det er relevant. Myndighederne agerer primært på anmodning fra borgerne. På forældreansvarsområdet er der dog et særligt fokus på at kunne hjælpe de mest udsatte familier i samarbejde med det sociale system.

Flere forskellige myndigheder er involveret på det familieretlige område – som de væsentligste kan nævnes Familieretshuset, familieretten, kommunerne, folkekirken, personregisterførerne i sognene, Ankestyrelsen og departementet i Social-, Bolig og Ældreministeriet.

Hovedområder

Familieret kan grupperes i fem hovedområder, som dækker over et bredt spænd af sagstyper og projekter:

- 1) Ægteskab og skilsmisse er et bredt område, der vedrører indgåelse af ægteskab, herunder betingelser for og retsvirkninger af dette, og opløsning af ægteskab.
- 2) Underholdsbidrag omfatter sagsområderne børne- og ægtefællebidrag samt inddrivelse af disse bidrag.
- 3) Fader- og medmoderskab reguleres i børneloven og omhandler primært at registrere eller fastslå (ved dom eller anerkendelse) barnets retlige forældre i forbindelse med fødslen.
- 4) Forældreansvar vedrører spørgsmål om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Som seneste initiativ på området kan nævnes det nye familieretlige system, som sætter barnets behov og trivsel i centrum og skal sikre enkle og gennemskuelige forløb. Sager om international børne bortførelse har også en sammenhæng med forældreansvarsområdet.
- 5) Adoption, der både vedrører national og international adoption.

Det familieretlige område indeholder et større antal love, bekendtgørelser m.v., og det er vanskeligt at fremhæve en enkelt lov, som værende mere væsentlig end andre. Nedenfor er gengivet fem centrale love på området, som har forskellige målgrupper.

Der er således lovgivning, der har personer, der ønsker at indgå ægteskab eller at ophæve dette, som målgruppe (**ægteskabsloven**). Der er også regler, der har barnet og dets forældre som målgruppe særligt i situationer, hvor forældrene ikke bor sammen (**forældreansvarsloven og børnebidragsloven**) og i forhold til fastlæggelse af forældreskab (**børneloven**). Endvidere er der regler, som har barnet som målgruppe i situationer, hvor en forælder bortfører det fra den anden forælder til udlandet (**børnebortførelsesloven**). Og endelig skal nævnes loven, som fastlægger Familieretshusets opgavevaretagelse (**familieretshusloven**), da Familieretshuset er indgangen for alle familieretlige sager. Målgruppen for denne lov er således Familieretshuset og brugerne.

Udvalgte bestemmelser

Udvalgte bestemmelser på det familieretlige område	
Bestemmelse(r)	Indhold/formål
§ 1, stk. 1, i familieretshusloven	Familieretshuset har til opgave at yde støtte til børn, der er berørt af familieretlige problemstillinger, med henblik på at sikre barnets trivsel. Familieretshuset skal sætte barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse i første række.
§ 15, stk. 1, i familieretshusloven	Familieretshusets Børneenhed yder støtte og rådgivning til børn, der er berørt af familieretlige problemstillinger. Formålet med Børneenhedens tilbud er at hjælpe barnet og understøtte barnets trivsel. Støtten ydes med udgangspunkt i det enkelte barn og dets behov for støtte, herunder ved de muligheder der er nævnt i stk. 2.
§ 1 i forældreansvarsloven	I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.
§ 4 i forældreansvarsloven	Afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold.
§ 34 i forældreansvarsloven	Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.
§ 35 i forældreansvarsloven	Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode Familieretshuset om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.
§ 2 i adoptionsloven	Adoption må kun bevilges, når den efter foretagen undersøgelse kan antages at være bedst for den, som ønskes adopteret, og denne enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos denne, eller der foreligger anden særlig grund til adoptionen.
§ 9 i adoptionsloven	Regel om at adgangen til at bortadoptere et barn uden forældrenes samtykke i særlige tilfælde kan meddeles, hvor væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det. Det kan være tilfældet, når betingelserne for en anbringelse uden for hjemmet uden samtykke er opfyldt, og det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst vil være bedst for barnet. Det kan også være tilfældet, hvis et barn er anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie, og barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning, navnlig under hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst og til barnets relation til sine forældre.
§ 13 i børnebidragsloven	Forældrene er hver for sig forpligtet til at forsørge barnet. Barnet skal forsørges, opdrages og uddannes under hensyn til forældrenes livsvilkår og barnets bedste. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan det pålægges den pågældende forælder at udrede bidrag til barnets underhold.
§ 10, stk. 1, i børnebortførelsesloven	Børn, som ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, skal efter anmodning tilbagegives til den, som barnet tilbageholdes fra, hvis barnet umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl i en stat, som har tiltrådt Haagerkonventionen.
§ 1, stk. 1, i ægtefælleloven	Under ægteskabet råder hver ægtefælle over sin formue, uanset om formuen er erhvervet før eller efter indgåelsen af ægteskabet, dog med de begrænsninger, som følger af stk. 2, § 2 og kapitel 2 og 3.
§ 5, stk. 1, i ægtefælleloven	Ved separation eller skilsmisse deler ægtefællerne deres formuer lige, medmindre de har indgået en aftale om delingen efter § 32 eller andet følger af § 26. Ved en ægtefælles død og ved skifte af et uskiftet bo deles ægtefællernes formue lige mellem den længstlevende ægtefælle eller dennes dødsbo og den førstafdøde ægtefælles dødsbo, medmindre andet følger af § 51.